

Sygn. akt III CSK 159/18

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z wniosku K. S.
przy uczestnictwie P. S.A. w L. i Gminy C.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 grudnia 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 17 października 2017 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek uczestniczki P. S.A. w L. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wnioskodawczyni K. S. powołała się na jej oczywistą zasadność, wynikającą z naruszenia art. 5 k.c. i uwzględnienia zarzutu zasiedzenia służebności w sytuacji, gdy Skarb Państwa i poprzednicy prawni uczestnika nie regulując przepisami prawa obligacyjnego lub rzeczowego przebiegu służebności w zakresie urządzeń przesyłowych, nie czynili przez 65 lat żadnych starań o uregulowanie stanu prawnego. W ocenie skarżącej kwestia ta stanowiła również istotne zagadnienie prawne. We wniosku wskazano ponadto na potrzebę wykładni art. 336 k.c. w sytuacji, w której zamiar władania rzeczą, jako przesłanka posiadania, ma dotyczyć prawa, które nie istniało w dacie rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia.

Jak wyjaśniano wielokrotnie w judykaturze Sądu Najwyższego, przesłanka oczywistej zasadności (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka w szczególności istnieje wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły uchybienia, na które powołuje się skarżący, lub gdy jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi

kasacyjnej do rozpoznania zarzuty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka zaskarżenia. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą być zatem kwalifikowane i dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika, a ciężar wykazania, że mają one taki charakter spoczywa na skarżącym (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000, V CKN 1780/00, OSNC 2001, nr 3, poz. 52 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156).

Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała przyjąć, by była ona zasadna, a tym bardziej – jak wymaga tego art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – uzasadniona w stopniu oczywistym.

Kwestia stosowania art. 5 k.c. do nabycia własności przez zasiedzenie została rozstrzygnięta w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2007 r., III CZP 30/07, OSNC 2008, nr 5, poz. 43, w której przyjęto, że przepis ten nie może być podstawą odmowy stwierdzenia nabycia własności przez zasiedzenie, ponieważ nabycie to następuje *ex lege*, co wyklucza dopuszczalność zastosowania tego przepisu. Stanowisko to należy również odnieść do ustalenia, że doszło do zasiedzenia służebności przesyłu, względnie służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu, w tym w reakcji na zarzut podniesiony w postępowaniu o ustanowienie służebności przesyłu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2015 r., III CSK 123/14, niepubl.). Niezastosowanie art. 5 k.c. w oczekiwany przez skarżącą sposób nie tylko zatem nie świadczyło o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, lecz było prawidłowe. W tym kontekście nie można także mówić o istotnym zagadnieniu prawnym, abstrahując od tego, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zostało ono w istocie wysłowione.

Podstawy do stwierdzenia oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, a także przyczyn kasacyjnych, o których mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., nie dawała również pozostała treść wniosku, sprowadzająca się do ogólnikowych rozważań na temat dopuszczalności zasiedzenia prawa o treści odpowiadającej służebności

przesyłu przed dniem 3 sierpnia 2003 r. Pomijając niezrozumiały charakter tej cezury czasowej, zważywszy, że art. 305¹ i n. k.c. weszły w życie z dniem 3 sierpnia 2008 r., zagadnienie to było wielokrotnie przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, czego nie dostrzeżono we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W świetle utrwalonego poglądu orzecznictwa, zasiedzenie takiego prawa było możliwe (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142, z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, Biul. SN 2008, nr 10, s. 7, z dnia 22 października 2009 r., III CZP 70/09, OSNC 2010, nr 5, poz. 64, z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13, OSNC 2014, nr 2, poz. 11, z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC 2013, nr 12, poz. 139, z dnia 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 68 i z dnia 30 listopada 2016 r., III CZP 77/16, OSNC 2017, nr 9, poz. 94), przy czym w sytuacji, w której termin zasiedzenia upływa po dniu 3 sierpnia 2008 r. dopuszczalne jest także doliczenie posiadania przed tym dniem do okresu posiadania służebności przesyłu (por. ostatnio tylko postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2017 r., I CSK 261/16, niepubl. i z dnia 12 września 2018 r., II CSK 876/16, niepubl. i zawartą w tym ostatnim rozstrzygnięciu prezentację dotychczasowej judykatury). We wniosku nie sformułowano żadnych nowych argumentów, które mogłyby stanowić asumpt do zmiany tego ugruntowanego zapatrywania.

Istnienie przyczyny kasacyjnej nie wynikało również z wywodów dotyczących art. 49 k.c., w których wskazano na „problem prawny”. W zakresie tym skarżąca nie sformułowała bowiem zagadnienia prawnego, które odpowiadałoby wymaganiom art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl. i z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Ubocznie jedynie należało zauważyć, że większość zarzutów skargi kasacyjnej kierowała się *de facto* przeciwko dokonanej przez Sądy *meriti* ocenie dowodów i poczynionym na tej podstawie ustaleniom faktycznym, o czym świadczyło m.in. jednoznacznie wskazanie w podstawach skargi art. 233 w związku

z art. 13 § 2 k.p.c. W świetle art. 398³ § 3 w związku z art. 398¹³ § 2 k.p.c. oczywistym jest, że kwestia oceny dowodów i ustaleń faktycznych sytuuje się poza kognicją Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym, a zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może wypełniać podstaw kasacyjnych (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 76 i z dnia 6 lutego 2014 r., I UK 397/13, niepubl. oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 2012 r., III CSK 73/12, niepubl., z dnia 14 lutego 2013 r., II CSK 292/12, niepubl., i z dnia 10 czerwca 2014 r., I PK 309/13, niepubl.), co należy odnieść również do art. 233 § 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2017 r., I CSK 93/17, niepubl.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. Wniosek uczestniczki P. S.A. o zasądzenie od skarżącej kosztów postępowania kasacyjnego oddalono, albowiem uczestniczka nie złożyła skutecznie odpowiedzi na skargę kasacyjną (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 592/14, niepubl. i z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, niepubl.).